

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Yttrande över Energimarknadsinspektionens rapport Vätgas i systemet – en gasmarknad i omställning

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Bakgrund och innehållet i förslaget

Förslagsställaren anger att regeringen i december 2023 gav Energimarknadsinspektionen (Ei) i uppdrag att bedöma vilka åtgärder som krävs för att genomföra Europaparlamentets och rådets nya direktiv om gemensamma regler på de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, som ersätter nuvarande direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas. I uppdraget ingår även att bedöma vilka åtgärder som krävs som en följd av Europaparlamentets och rådets nya förordning om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas som ersätter nuvarande förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten samt revideringen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/ 1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas.

I Energimarknadsinspektionens rapport lämnas ett antal författningsförslag som berör förslag till ny gasmarknadslag (202x:xx) samt ändringar i bland annat ellagen (1997:857) och miljöbalken (1998:808). Bland annat föreslås:

- En ny gasmarknadslag och gasmarknadsförordning som ersätter naturgaslagen och naturgasförordningen.
- Nya bestämmelser om koncession, bland annat ett nytt undantag för uppförande av en ny station i anslutning till en befintlig station.
- Nya bestämmelser införs om gasleverantörens information till kunder och bestämmelser om kundskydd vid utfasning av gassystem.
- Att samtliga transmissionsnäts- och distributionsnätsoperatörer med vissa intervaller ska offentliggöra och lämna in nätutvecklingsplaner till Ei.

Konsekvenser för företag

I konsekvensutredningens kapitel 7 finns en sammanfattning av förslagets konsekvenser för olika aktörer. Därutöver finns en redogörelse av de samlade ekonomiska konsekvenserna för aktörer i kapitel 7.13. I konsekvensutredningen lyfts ett antal förslag, varav ett fåtal återges

här. Bland annat anger förslagsställaren att förslaget om utseende och certifiering av transmissionsnätoperatörer för vätgas innebär att de företag som önskar driva transmission av vätgas får en tillkommande engångskostnad för certifieringen. Kostnaden uppskattas enligt ett branschföretag till 1–1,5 miljoner kronor. Förslagsställaren anger samtidigt att kostnaden för ansökan om koncession kan minska något eftersom kravet på lämplighet ur allmän synpunkt anses avgjord genom beslut om certifiering.

Vad gäller förslaget om krav på nätutvecklingsplaner och nätavvecklingsplaner anger förslagsställaren att transmissionsnätoperatörer för gas och distributionsnätoperatörer för vätgas får en tillkommande arbetsuppgift och en ökad administrativ börda för gasnätoperatörerna. Förslagsställaren anger att en uppskattning av den ökade administrativa bördan kan göras utifrån erfarenheter på elnätssidan, där nätutvecklingsplaner nyligen tagits fram och rapporterats. Enligt uppgift från ett branschföretag tar ett sådant arbete omkring 100 timmar intern arbetstid för ett nätföretag, vilket förslagsställaren anger kan vara ett riktmärke även för operatörer av gas.

Vidare bedöms förslaget som möjliggör tillpassningar för omvänt gasflöde innebära en kostnadsbesparing på närmare 30 miljoner kronor samt en samhällsekonomisk besparing på 67 miljoner kronor per år. Förslagsställaren anger att en ny normalstor biogasanläggning idag producerar mellan 80 och 120 GWh. Om en ny anläggning på 100 GWh försenas 1 år till följd av långa tillståndsprcesser, motsvarar det en samhällsekonomisk kostnad på 167–413 miljoner kronor.

Förslaget om rätt att byta gasleverantör och regler om avgifter för byte innebär bland annat att en ny bestämmelse om rätten att ta ut avgifter vid uppsägning av avtal införs i de fall konsumenter och små företag i förtid frånträder ett avtal med fast pris och fast löptid. Förslagsställaren anger att bestämmelsen även omfattar avtal där priset för uppmätt gas består av en fast och en rörlig del och att det införs ett krav på att uppsägningsavgiften inte får överstiga den direkta ekonomiska förlusten för elleverantören. Förslagsställaren uppskattar att förslaget kan medföra minskade intäkter eftersom det reglerar hur avgiften ska beräknas och när den får tas ut, men att det dock är svårt att bedöma med hur mycket intäkterna skulle minska eftersom myndigheten saknar uppgifter om hur många kunder som bryter fastprisavtal i förtid. Eftersom bytesfrekvensen är låg och fastprisavtal är ovanliga torde det inte handla om några större intäktsbortfall, bedömer förslagsställaren.

Det finns även vissa beskrivningar av åtgärder för att begränsa förslagets kostnader eller andra effekter. Bland annat föreslås att en transmissionsnät- eller distributionsnätoperatör för vätgas som driver, eller avser att driva, verksamhet i Övre Norrland får ansöka om undantag från bestämmelser om åtskillnad och, särskilt beträffande transmissionsnätoperatörer, certifiering. Bestämmelsen är frivillig för medlemsstaterna att genomföra. Förslagsställaren anger att kravet på certifiering av transmissionsnätoperatörer för vätgas, som innebär en tillkommande kostnad för certifieringen på uppskattningsvis 1–1,5 miljoner kronor, då inte kommer att drabba de företag som undantas. Ett ytterligare exempel på åtgärder för att begränsa förslagets effekter, samt särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning, är förslaget att nyttja möjligheten att undanta distributionsnätoperatörer för gas utom vätgas med färre än 100 000 kunder från kravet på att upprätta och lämna in nätutvecklingsplaner.

Konsekvensutredningen saknar en övergripande bedömning samt redogörelse av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag. Resonemang kring konkurrenspåverkan finns dock löpande i konsekvensutredningen. Ett sådant exempel gäller

förslaget att koncession inte ska krävas för åtgärder som vidtas för att avgöra var och hur ledningen ska byggas eller undersöka vilken påverkan verksamheten får på miljön, vilket idag är en möjlighet inom ellagen men inte för gasföretag. Förslagsställaren anger att aktörer bör ha samma eller liknande bestämmelser att förhålla sig till när det gäller krav på koncession, koncessionens giltighetstid, möjligheter till att vidta markundersökningar och andra åtgärder inför och i samband med en ansökan om koncession samt att principen om att olika energislag ska behandlas lika bör upprätthållas i möjligaste mån.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Regelrådet konstaterar att rapportens förslag innebär breda konsekvenser för de företag som berörs samt att dessa konsekvenser överlag beskrivs tydligt och uttömmande i konsekvensutredningen. Utöver att varje förslags konsekvenser beskrivs för sig så innehåller konsekvensutredningen även en samlad bedömning av förslagets konsekvenser för de olika typerna av företag som berörs, såväl som samlade uppskattningar av förslagets påverkan på företagens kostnader, vilket bidrar till en tydlig aggregerad bild av förslagets effekter för berörda företag. Kostnadsuppskattningar finns för nästan samtliga förslag, Regelrådet konstaterar dock att det saknas någon uppskattning av den tillkommande administrativa bördan gällande förslaget om att ledning eller anläggning ska vara lämplig från allmän synpunkt, som innebär att aktörer som ansöker om koncession måste redovisa hur ledningen uppfyller krav på energieffektivitet och försörjningstrygghet. Regelrådet finner att en kompletterande beräkning av den ökande administrativa bördan hade varit önskvärd, men finner sammantaget att beskrivningen av förslagets påverkan på företagens kostnader, samt intäkter, godtagbar.

Regelrådet konstaterar vidare att det ytterligare hade ökat redovisningens tydlighet om beskrivningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag, särskilda hänsyn till små och medelstora företag vid reglernas utformning samt åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och andra effekter hade redovisats på ett sammanfattande vis. Regelrådet finner dock att dessa aspekter redogörs för löpande i konsekvensutredningen och att beskrivningarna är tydliga. Regelrådet finner således beskrivningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag, särskilda hänsyn till små och medelstora företag vid reglernas utformning samt åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och andra effekter godtagbar.

Regelrådet finner även övriga delasppekter, utöver ovan nämnda, tydligt redovisade. Regelrådet finner således samtliga delasppekter godtagbara.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 18 februari 2026.

I beslutet deltog Helena Fond, Hans Peter Larsson, Roland Sigbladh och Lars Silver (ordförande).

Ärendet föredrogs av Erik Palm.

Lars Silver
Ordförande

Erik Palm
Föredragande